

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus AUGUST 2010

Käes on põhjamaa kaunis suvi. Juulikuu oli palav ja päikeseline. Temperatuur püsis kõrgemal kui viimaste aastakümnete jooksul, pole ka ime, sest talv oli lumerohke ja külm. Vanarahva tarkus kinnitab, et lumerohke talve järel peabki tulema kuum suvi. Võime olla tänulikud, et pole vaja sõita päikest otsima lõunasse, vaid selle saab kätte kodumaal. Haapsalu toomkirik on pakkunud päikesesoojuse ja soojavarju ning kutsub meid oma pühadusse. Suure palavaga olid kirikud avatud ka selleks, et seal pisut ennast jahutada. Meie toomkirik oli samuti avatud iga päev kirikulistele, muusikanautijatele ja külalistele.

Mulle meeldivad inimesed, kes oskavad näha positiivset ja seada oma pilgu ikka päikese poole. Rõõmu teevad need, kellel on võime ütelda: kui imeliselt ilus ja soe ilm on täna; vaata, kuidas täna sajab lund; täna tuiskab, suud ja silmad on lund täis; kallab vihma nagu oavarrest; imeline vaatepilt, välgud sähvivad ja kõu müriseb.

Inimesi on mitmesuguseid, ühed on alati rahul ja teised pole kunagi rahul.

Hea on, kui oskame elada kooskõlas Jumala tahtega ümbritseva looduse ja inimestega. Rahvatarkus kinnitab, et ei ole halba ilma, vaid on valesti valitud riided. Hea on, kui oskame näha põhjuste ja tagajärgede omavahelist seost.

Sama kehtib vaimsete asjade kohta. Pole sugugi ime, et see inimene, kes on unustanud kolmanda käsu (Sina pead pühapäeva pühitsema), ei käi korrapäraselt jumalateenistusel, kurdab ajapuuduse üle. Pühapäeva pühitsedes me ei kaota aega, vaid saame õnnistuse kogu ülejäänud nädalaks. Seda, milline mõju on Jumala õnnistusel inimese kogu elukorralduses, võib igaüks ise proovida. Mulle on jätnud väga sügava mulje üks kirjutis pealkirjaga „Miks ma ka halva ilmaga kirikusse lähen“. Põhjusi, miks mitte tulla kirikusse, ei ole ka raske otsida: halb tervis; pakilised kodutööd; kuum ilm; pikk tee; soov olla perega koos; jumalateenistus ja jutlus on liiga keeruline; talvel on kirik külm jne. Tule kõigest hoolimata kirikusse!

Pühapäevane missa ei ole mitte ainult kohtumine Jumala ja kogudusega. Jumalateenistuse tõhusus ei sõltu ka inimeste hulgast; kus kaks või kolm on koos Jumala nimel, on tema nende keskel. Jumalateenistus on kiriku vaimse elu uuendamise kese, kus me Jumala rahvana saame eelmaitses taevases osadusest ja saame võtta vastu sakramendi kaudu Issandat ning kuulata ja õppida Piibli tõdesid. Inimene ei ole jumalateenistusel mitte ainult saaja rollis, kes kuulab ja vaatab, mida vaimulik teeb. Jumalateenistus kutsub meid osadusse ja õpetab palvetama.

Need mõtted annan kaasa augustisse ja peatselt algavasse uude kooliaastasse.

Õnnistussooviga
Õpetaja Tiit Salumäe

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA AUGUSTI KUUS

P, 1. august kl 11 jumalateenistus armulauaga (toomkirik). Teema: Ustavus Jumala andide kasutamisel. Teenivad õpetaja Tiit Salumäe ja Teno Ilves.

E, 2. august kl 9.30-13 diakoonia annetusmüük (Kooli 6)

R, 6. august kl 9 hommikupalvus (kantselei).

P, 8. august kl 11 jumalateenistus armulauaga, kuldleeripüha (toomkirik). Teema: Soosinguajad. Teenivad õpetaja Tiit Salumäe ja Siiri Mikk. Kuldleerilastel palume enda osalemisest teada anda koguduse õpetajale, 52 80635. Kogunemine toomkiriku käärkambris kell 10. Enne jumalateenistust on ühiselt kaetud kohvilaud.

E, 9. august kl 9.30-13 diakoonia annetusmüük (Kooli 6)

R, 13. august kl 9 hommikupalvus (kantselei).

L, 14. - P, 15. august traditsiooniline koguduse perelaager Koopa talus. Registreeruda palun selle nädala jooksul, hiljemalt reedeks 6. augustiks haapsalu@eelk.ee NB! Kes on valmis kaasa aidama laagri läbiviimisel, palun andke julgesti teada koguduse õpetajale 5280635.

P, 15. august kl 11 jumalateenistus armulauaga (toomkirik). Teema: Enese läbikatsumine. Teenib õpetaja Kristel Engman.

E, 16. august kl 9.30-13 diakoonia annetusmüük (Kooli 6)

R, 20. august Koguduse ekskursioon Ida-Virumaale. Külastame tee äärde jäävaid kirikuid ja jõuame öhtu eel Narva. Tutvume Narva vaatamisväärsustega, oleme taastatavas Narva Aleksandri Suurkirikus orelikontserdil ja saame osa huvitavast valguseetendusest hilisõhtul kl 22. Peale etendust asume koduteele.

Väljasõit Haapsalust on reedel, 20. augustil hommikul kl 7 (esimene peatus kl 6.50 Suur-Lossi 1 pastoraadi juurest; kl 7 võtame rahva peale Lossiplatsilt, siis Veetorn, Niine, Tamme, Kastani, Uuemõisa. Teata kantseleisse, millises peatuses sa peale tuled). Tagasi Haapsalusse võiksime jõuda laupäeval 21. augustil arvestuslikult kl 3 hommikul. **Registreerida palun kantseleis võimalikult peatselt 52 80635 (Tiit Salumäe), haapsalu@eelk.ee! Transpordi eest palume tasuda 350 kr soovitavalt enne 13. augustit.** Toitlustamist ja võimalike muuseumipileteid see summa ei sisalda. Orelikontsert on heategevuslik üritus, millega korjatakse raha kiriku uue oreli ehitamiseks.

Tule ise ja kutsu sõber kaasa!

R, 20. august – taasiseseisvumispäev. Hommikupalvust ei toimu, koguduse kantselei suletud.

P, 22. august kl 11 jumalateenistus armulauaga (toomkirik). Teema: Jeesus – meie aitaja. Teenivad õpetaja Kristel Engman ja Teno Ilves.

Alates E, 23. august on diakoonia annetusmüük taas avatud tavapärasel aegadel E, T, K ja R kl 9.30-13.30.

R, 27. august kl 9 hommikupalvus (kantselei).

L, 28. august kl 18 kirikukontsert (toomkirik). Nargen Festival 2010 raames. Pärdi pidunädalad. Arvo Pärt - Kanon pokajanen. Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja solistid: Kaia Urb (sopran), Iris Oja (alt), Tiit Kogerman (tenor), Allan Vurma (bass). Dirigent Daniel Reuss. Sissepääs piletiga, (100 kr/ 50 kr) saadaval Piletilevis ja kohapeal. Vt ka www.nargenfestival.ee, www.epcc.ee

P, 29. august kl 11 jumalateenistus armulauaga (toomkirik). Teema: Meie ligimene. Teenib õpetaja Tiit Salumäe; **kl 16** jumalateenistus maakonna haiglas. Teenib õpetaja Tiit Salumäe.

Kantselei, Kooli 6, avatud E-K, R kl 9-15. Tel 473 7166, 52 80635. Seoses puhkustega võib esineda lahtiolekuaegades muutusi, seetõttu on vajalik õpetajaga kokkusaamiseks kindlasti aeg kokku leppida – 52 80635.

Diakoonia annetusmüük (Kooli 6) on augustis suvepuhkuse tõttu avatud esmaspäeviti kl 9.30-13. Tavapärase aegadega avame taas **alates E, 23. augustist** - E, T, K ja R kl 9.30-13.30.

Toomkirik ja **muuseum** on kogu suve avatud külastajatele. Kirik on augustis avatud iga päev kl 10-18 (septembris kl 10-16). Konvendihoones on mitmeid põnevaid muudatusi ja uut ning huvitavat vaatamist. Sissepääs on piletiga, konvendihoone kaudu. Vt lisa www.haapsalulinnus.ee

EELINFO

Muusikasõpradele: Ka sügisel on toomkirikusse kauneid kontserte oodata, millest nimetan:

L, 4. septembril kl 19 "Sumedate õhtute barokkmuusika". Esinevad Riivo Kallasmaa (oboe) ja löökpilliansambel PaukenEst koosseisus Vambola Krigul, Madis Metsamart, Anto Önnis. Kavas Bach, Albinoni, Couperin. Sissepääs: vaba annetus.

P, 6. novembril kl 18 Eesti Filharmoonia Kammerkoor, orelil Ene Salumäe, dirigent Frieder Bernius. Kavas Schütz, Bach ja Pärt. Sissepääs: vaba annetus. Vt ka www.epcc.ee

SÜGISENE LEERIKURSUS

Sügisene leerikursus algab **5. septembril 2010 kell 16.00 toomkirikus. Palun soovijatel registreeruda koguduse kantseleis. Täpsemat informatsiooni saab nii koguduse kantseleist kui ka õpetaja käest. Leeriõnnistamine on 4. advendil, 19. detsembril jumalateenistusel kl 11.**

HAAPSALUT KÜLASTASID BUXHOEVEDENI PERELIIKMED

Kord kolme aasta jooksul korraldatava Buxhoevedeni suguvõsa kokkutulek toimus tänavu ringreisi näol Tallinnas, Haapsalus ja Kuressaares. 26. juulil Haapsalus toimunud perepäeva keskmeks oli piiskopilinnus ja toomkirik. Perepäev algas õhtupalvuse ja kontserdiga toomkirikus, millel esinesid koguduse laululapsed Sirje Kaasiku juhatusel ning orelipaladega koguduse organist Lia Salumäe. Õhtupalvuse viis läbi praost Tiit Salumäe. Kontsertpalvus jätkus kunstiajaloolase ja suvehaapsallase Jüri Kuuskemaa juhitud ringkäiguga toomkirikus ning piiskopilinnuses. Seejärel siirduti parun von Buxhoevedeni hauale Haapsalu vanal kalmistul, kus toimus lühike mälestustseremoonia. Linnaekskursioon õhtuses Haapsalus andis hea ülevaate kuurortlinna värvikast minevikust ja olevikust. Õhtu saabudes koguneti taas piiskopilinnusesse, kus toimus linnapea Urmas Suklese osavõtul pidulik õhtusöök ja seltskondlik koosviibimine, millel Haapsaluga lähedalt seotud aadlisuguvõsa esindajad tänasid vastuvõtjaid perepäeva korraldamise eest. Tänukõnes toodi iseäranis esile koguduse lasteansambli meeldejäätavat esinemist ning tänutäheks jäeti ansambli spontaanselt korraldatud korjanduse käigus kogunenud rahaline annetus.

Buxhoevedenite suguvõsa Eesti-visitidil osales parkümmend suguvõsa järeltulijat Saksamaalt, Belgiast, Rootsist, Soomest ja Ameerika Ühendriikidest.

Buxhoevedenite suguvõsa põlvneb Liivimaa peapiiskopi ja riigivürsti Albert Buxhoevedenist (1165–1229). 800 aastase ajalooga suguvõsast pärineb mitmeid esindajaid, kelle on olnud oluline roll nii Läti, Eesti, Soome kui Venemaa kultuuri- ja ajaloos. Haapsalu linna asutamisürikus aastal 1279 kirjutab linna asutaja Saare-Lääne piiskop Hermann I Buxhoeveden: „... meie, olles asutanud peakiriku Haapsalus ning varustanud meie kanoonikud vajalike eluhoonetega ning sissetulekutega, määrasime ühe paiga linna rajamiseks, kuhu kõik kokku voolaksid ning sinna taanduksid, kes koos meiega tahaksid valida seal elupaiga, ja kui hädavajadus seda nõuaks, kaitsta kirikut oma võimalustekohase toetusega.”

2008. aastal asutas parun Volker von Buxhoeveden kodanikualgatuse korras koostöös Eesti Muinsuskaitse Seltsiga Buxhoevedeni Risti aumärgi, mida annetatakse väljapaistvate teenete eest kristlike vaimsete ja materiaalsete väärtuste säilitamisel ning arendamisel Eesti- ja Liivimaal. Statuudi kohaselt annetatakse aumärki üldjuhul üks kord aastas – piiskop Alberti mälestuspäeval, 1. juunil. Aumärk antakse üle Buxhoevedeni perekonnaga ajalooliselt seotud paigas. Viimati annetati orden preester, literaat ja tõlkija Vello Salole. Üks Buxhoevedeni Risti aumärgi kavallere on ka assessor praost Tiit Salumäe.

Kristel Engman
EELK Lääne praostkonna vikaarõpetaja

TAGASIVAADE KAHELE SUVISELE FESTIVALILE

Juulikuu kostitas Haapsalu suviselt kirevat kultuurielu kahe kõrgetasemelise festivaliga – 14.-18. juuli toimunud **XVII Haapsalu Vanamuusikafestivali** ja 21.-25. juulil aset leidnud **XVII Haapsalu rahvusvahelise Keelpillifestivaliga**. Mõlema festivali peamiseks kontsertpaigaks oli iidne toomkirik, kus muusika on kõlanud alates 13. sajandist.

Muusika on lõpmatult külluslik, on tõdenud Vanamuusikafestival kunstiline juht dr. Toomas Siitan. Seda küllust oli muusikasõpradel võimalik nautida vanamuusikafestivali kuue väga erilise ja omanäolise kontserdi näol. Muusikat jätkus imeliselt soojadesse suveõhtutesse ja -öödesse, jätkus toomkirikusse ja hiljuti taasavatud Kuursaali. Toomas Siitani kinnitusel jäi ta festivaliga väga rahule. Siitan pidas iseäranis meeldejäävaks 17. juulil toomkirikus esinenud ansambel **Battalia** kontserti. Kontserdil esinenud viiuldaja Sirkka-Liisa Kaakinen-Pilch, keda peetakse Põhja-Euroopa üheks säravamaks viiuldajaks, esitas 17. sajandi itaalia ja saksa suurimate virtuooside teoseid. Siitani kohaselt oli kontsert absoluutsest tippklassist - maailmas on väga vähe viiuldajaid, kes suudavad anda sellise kontserdi nagu oli Haapsalu kontserdipublikul võimalik nautida. Siitani hinnangul kuulus kontsert kogu festivali ajaloo kümne parima kontserdi hulka. Haruldaset heaks pidas Siitan ka 15. juuli öökonsertidel esinenud ansambel **Ministriles de Marsiast**.

1994. aastast toimuvat keelpillifestivali peetakse keelpillimuusika austajatele suviseks muusikapeoks. See on Eesti parimate viiuldajate ja tšellistide harukordne kogunemiskoht. Nagu ka varasematel aastatel, oli ka tänavu võimalik festivalil kuulata mitmeid noori andekaid soliste. Samuti esines festivalil keelpillimuusika kammeransambel, festivali orkester, keelpillimängijate suvekursuse orkester, mida juhatas dirigent Mikk Murdvee. Festivali lõppkontserdil kõlas lisaks rohkem või vähem tuntud paladele helilooja Mirjam Tallylt tellitud uudisteos keelpilliorkestrile.

Mõlemad festivalid on kujunenud Haapsalu suvise kultuurielu teetähisteks ja haruldasteks pärliteks, mis tasakaalustavad popkultuuri valdkonda esindavaid ettevõtmisi. Jäeb vaid soovida mõlema festivali korraldajatele jaksu ka edaspidi kostitada muusikasõpru seesuguste hõrkude paladega.

Tänulik muusikasõber
Kristel Engman
EELK Lääne praostkonna vikaarõpetaja

20 AASTAT LEERIÖNNISTAMISEST

11. juulil tähistasime Toomkirikus 20. leeriaastapäeva 1990 aasta kolme leerigrupiga. Ühtekokku andis 1990 aastal kolmes leerigrupis leeritootuse 83 uut koguduse liiget. Kahjuks on 20 aasta jooksul mitmete tolaeagsete konfirmeeritute aktiivne side kogudusega katkenud ning mõned on lahkunud ajast igavikku, kuid seda suurem oli rõõm nendest, kes 20. leeriaastapäeval osalesid.

Jumalateenistust juhtis õpetaja Tiit Salumäe, jutlustas õpetaja Peeter Paenurm ning kaasa teenisid laulu, sõna ja palvega toleaeagsed leerilapsed. Jutluses meenutas õpetaja Peeter Paenurm aega, mil ta tuli praktikandina Haapsalu kogudusse ning koguduse õpetaja kõrval osales muuhulgas ka leeritundide andmisel. Paenurm tõdes, et leeritundide ettevalmistamine ja läbiviimine oli talle ka isiklikult oluline vaimulikuks kujunemise seisukohast.

Koguduse õpetaja Tiit Salumäe tõi eriliselt välja selle, et 1990 aastal leeris käinute hulgast on tulnud väärikas järelkasv koguduse töötajatele kõikides töövaldkondades. Need olid inimesed, kes ei kartnud sellel suurte muutuste ajal võtta vastutust koguduse elu korraldamisel. Meie hulgas on juhatuse ja nõukogu liikmeid, pühapäevakooli õpetajaid ning noortetöö tegijaid, nii kantselei töötajaid kui ka diakoonia töötajaid ja kirikumuusikuid.

Peale jumalateenistust läksime Jaani majja, kus kohvilaua ääres saime vaadata pilte koguduse praegustest töödest tegemistest ning meenutada oma leeriaega. Kuna 1990 aasta leerigrupid olid viimased, kes said oma leeriõnnistuse Jaani kirikus, siis on just sellel kirikul meie jaoks eriline tähendus. Huvitav oli vaadata kirikus ja selle ümbruses toimuvaid remondi- ja ehitustöid. Samas oli palju äratundmisrõõmu nii kiriku käärkambris olles kui ka ümber ehitatud Jaani maja praeguste ruumide paigutusega tutvudes.

Koduteele läksime torede kokkuleppega – „Kohtumiseni järgmistel üritustel!“.

Kristi Ainjärv

Koguduse nõukogu liige ja arengukava eestvedaja.

JUMALATEENISTUS

Jumalateenistusel osalemine on oluline iga kristlase jaoks. Kristlased kogunevad igal pühapäeval jumalateenistusele kuulama Jumala sõna ja vastu võtma armulauda. Jumalateenistusel ehk „liturgia“ tähendab ühist tegevust, ühist teenimist. Liturgia on koguduse pöördumine Jumala poole tänus, ülistuses, tunnistuses ja palves ning ühine osasaamine Jumala sõnast ja sakramendist. Armulauaga jumalateenistuse nimetus, „missa“, tuleb ladinakeelse jumalateenistuse lõpusõnadest: Ite, missa est. Missa tähendab lähetamist, välja saatmist. Tuleme kirikusse, et võtta vaimulikku toitu ja niiviisi minna uude nädalasse.

TÄNU ANNETUSTE EEST

Täname kõiki koguduse liikmeid liikmeannetuste eest. Annetused võimaldavad täita meie põhikirjalisi kohustusi. Korjandustel laekunud annetused on toetanud meie koguduse muusikaelu, laste- ja hoolekandetööd. Toetatud on ka hõimurahvaste tööd.

Koguduse täiskogu liige on konfirmeeritud ja koguduse liikmenimekirja kantud isik, kes on aasta jooksul teinud nimelise annetuse ja käinud armulaul. Liikmeannetust saab tasuda kantseleis või koguduse kontole: SEB 10602003965006; Swedbank 1120274032. Pangakontole tasudes palume märkida maksja nimi ja millise aja eest liikmemaks tasutakse. Juhatus soovib liikmemaksu tasumise hõlbustamiseks vormistada pangas püsikorraldus. Igaüks andku oma jõu ja soovi kohaselt. Tulumaksuseaduse kohaselt võib maksumaksja tuludeklaratsiooni koostades arvata oma maksustatavast tulust maha kuni 5% kirikule jt mittetulundusühingutele nimeliselt tehtud annetustelt. Annetuselt tulumaksu tagasi arvestamiseks edastas kogudus 1. veebruariks andmed Maksu- ja Tolliametile.

SÜNNIPÄEVAD AUGUSTI KUUS

1. august	Adele Tee	80
	Anne Julge	
2. august	Liisa Rootare	
3. august	Eike Parts	
4. august	Ott Vallik	
5. august	Eha Toomsar	
	Mari-Liis Mürk	
6. august	Helen Heli	
7. august	Salme Kalju	
	Anneli Kruusel	
8. august	Rudolf Kõiv	
	Lilia Sepp	
	Tiiu Mihelson	
9. august	Alma Päär	
	Kauri Kliss	
10. august	Margi Martin	
	Tiina Juurik	
	Rael Ojasoo	
12. august	Vaike-Lisette Soostar	
14. august	Matti Talbonen	
15. august	Elfride Meister	
	Linda Kurova	
	Priidik Mentaal	
16. august	Sirje Lämmergas	
	Ene Talbonen	
	Mati Ojasild	
	Hendrik Lõhmus	10
17. august	Leida-Elisabet Nigor	
18. august	Laine Viilma	
19. august	Mihkel Kõre	
21. august	Aita Kaur	
	Asta Pärli	
23. august	Virve Liidemann	
24. august	Kasso Kaasik	
	Lea Salumäe	
25. august	Oliver Tammsalu	
	Kairi Kliss	
26. august	Koidula Laidre	
27. august	Sarah-Sofia Brock	
28. august	Marie Uiibo	
	Andres Huul	
	Marianne Hein-Nordström	
	Maarja Vahtras	
	Marie Keldrima	
31. august	Leini Vahtras	

PALJU ÕNNE JA ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE!

NAER ON TERVISEKS

Mees tahab astuda katoliku kirikusse. Ta sõidab selleks Rooma, kuid tuleb sügavalt pettununa tagasi. Mõne aja pärast laseb end siiski katoliku kirkusse vastu võtta. Kui temalt seletust küsitakse, vastab ta: "Ma mõtlesin järele. Usk, mis kõik selle üle elab, peab õige olema."

AUGUSTI KUU JUHTSALM JA PALVE

Viimaks veel: saage vägevaks Issandas ja tema tugevuse jõus! Efesose 6:10

Ma tõusen, rüütatuna Kristuse jõusse.

**Mind ei panda vangi,
mulle ei tehta häda,
mind ei tallata maha,
mind ei jäeta üksi,
mu nime ei määrita,
mind ei suruta alla.**

**Ma lähen, rüütatult Kristuse
valgeisse rõivaisse.**

**Ma lähen vabastatuna, et kududa
Kristuse mustreid.**

**Ma lähen armastatuna, et teenida
Kristuse nõdrukesi.**

**Ma lähen relvastatuna, et lüüa laiali
Kristuse vaenlased.**

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNENE KOGUDUS

Koguduse kantselei Kooli tänav 6 on avatud E, T, K, R kell 9-15

Telefon 473 7166, 473 7167, 528 0635.

E-post: haapsalu@eelk.ee

Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu

Pangakonto SEB 10602003965006; Swedbank 1120274032.

Registrikood 80210533

SEINALEHE JA INFOKIRJA TOIMETUS

Tiit Salumäe 4737 166, 4737 167, 4737 017, 5280 636.

E-post: tsalumae@yahoo.com

Kristel Engman E-post: kengman@hotmail.com; 5289 527.

Lydia Kalda E-post: haapsalu@eelk.ee; lydia.kalda@hotmail.com; 53477633.

Lehte Ilves E-post: lehte@le.ee

Ingrid Laasi E-post: ingridlaasi@hotmail.ee

Karin Teder E-post: karin.teder@mail.ee

Lia Salumäe E-post: liasalumae@hotmail.ee; 53039 835.

Teno Ilves E-post: teno.ilves@mail.ee

Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soove, millest järgmistes seinalehtedes lugeda soovitakse. Seinaleht asub Haapsalu toomkirikus peaukse kõrval, koguduse kantseleis ja Jaanimajas.